

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.043/2020/6.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
Molnár Ferencné dr., előadó bíró
Dr. Bartkó Levente, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2021. április 20.

Az ügy tárgya: garázdaság büntette és más bűncselekmény

Terhelt(ek): I. rendű
II. rendű

Első fok: Győri Járásbíróság, B.462/2018/17., ítélet,
tárgyalás, 2019. január 30., jogerő: 2019. január 30.

Az indítvány előterjesztője: az I. rendű és a II. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: az I. rendű és a II. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a garázdaság büntette és más bűncselekmény miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű és a II. rendű terhelt védője által benyújtott

felülvizsgálati indítványt elbírálva a Győri Járásbíróság B.462/2018/17. számú ítéletét az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Győri Járásbíróság a 2019. január 30. napján meghozott – és ugyanezen a napon jogerőre emelkedett – B.462/2018/17. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki csoportosan elkövetett garázdaság büntettségében mint társtettes [Btk. 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] és testi sértés büntettségében mint társtettes [Btk. 164. § (1) bekezdés és (3) bekezdés]. Ezért az I. rendű terheltet halmazati büntetésül 1 év 6 hónap szabadságvesztés büntetésre ítélte, melynek végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette.

A II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki csoportosan elkövetett garázdaság büntettségében mint társtettes [Btk. 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] és testi sértés büntettségében mint társtettes [Btk. 164. § (1) bekezdés és (3) bekezdés]. Ezért az II. rendű terheltet halmazati büntetésül 1 év 6 hónap szabadságvesztés büntetésre ítélte, melynek végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette.

[2] Mindkét terhelt vonatkozásában a szabadságvesztés végrehajtása elrendelése esetére annak fokozatát börtönben, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a szabadságvesztés büntetés kétharmad része, de legkevesebb 3 hónap kitöltését követő napon határozta meg. Rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

II.

[3] A bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen az I. rendű és a II. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt – a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontját megjelölve – elsődlegesen a megtámadott határozat hatályon kívül helyezése, másodlagosan a terheltek felmentése érdekében.

[4] Indokai szerint a terheltek tényállásban írt cselekvősége nem alkalmas a súlyos testi sértés büntetének megvalósítására, mivel erőszakos magatartás kifejtésére az I. rendű és a II. rendű terhelt részéről nem került sor. Hivatkozott arra, hogy az erőszak valamely személyre közvetlenül ható olyan fizikai erő kifejtése, amely az ellenállást megtöri; ellenállás hiányában csak arccsapásról, lökésről, fellökésről, meglökésről lehet szó, amely tetteleges becsületsértés megállapítására nyújthat alapot. Álláspontja szerint a lökés, fellökés, meglökés és annak

eredménye azért sem minősül súlyos testi sértésnek, mert az nem testi sértés okozására irányuló szándékkal történik. Kifogásolta, hogy jelen ügyben igazságügyi orvosszakértői vélemény beszerzésére nem került sor, a sértett sérüléseinek megítélése kizárólag az ambuláns lap, illetőleg a kórházi zárójelentés adatai alapján történt. Utalt arra, hogy a sértetti közrehatás támadó jellegű volt, hiszen asértett támadóan lépett fel az eljárás során ismeretlenül maradt harmadik személlyel szemben, és a sértett volt az, aki lökdösött és taszigált, aki verekedésbe keveredett, és ennek során alulmaradt. Ily módon e harmadik, ismeretlen személy bántalmazhatta a sértettet, és e személy részéről is legfeljebb tetteleges becsületsértés valósulhatott meg, amely beleolvad a garázdaságba.

Hivatkozott arra, hogy a terheltek bűncselekményt nem követtek el, ártatlanok, a sértett nyilatkozata pedig valótlan és életszerűtlen, és teljességgel szemben áll a terheltek védekezése során előadottakkal. Ennek alátámasztása érdekében az indítvány felidézte az eljárás során tett terhelti előadások és sértetti vallomás tartalmát, és 2 tanú vallomását. Kifogásolta az eljáró bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét, azt, hogy a terheltek terhére rótt cselekményt kétséget kizáró módon bizonyítani nem sikerült, és azt, hogy az eljáró bíróság által megállapított tényállás megalapozatlan, ellentétes az iratok tartalmával. Mindezek alapján elsődlegesen az eljárás megismétlését, másodlagosan a megtámadott határozat megváltoztatását és a terheltek felmentését indítványozta.

[5] A Legfőbb Ügyészség BF.1051/2020/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt törvényben kizártnak tartotta. Az ügyészi álláspont szerint az indítvány valójában az eljáró bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét, a tényállás felderítettségét támadja, és ezen keresztül a bűnösség megállapítását és a cselekmény jogi minősítésének helyességét kifogásolja. Ezért a felülvizsgálati indítvány elutasítását indítványozta.

III.

[6] Az I. rendű és a II. rendű terhelt védőjének a felülvizsgálati indítványa nem alapos.

[7] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, miszerint felülvizsgálatnak csak a bíróság vádról rendelkező jogerős ügydöntő határozat ellen van helye, és a jogerős bírósági határozatban rögzített tényállás alapulvételével, kizárólag a Be. 648. § a)-d) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[8] Kétségtelen, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét; míg a 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja lehetővé teszi a felülvizsgálatot, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést, illetve alkalmazott törvénysértő intézkedést.

[9] A Be. 659. § (1) bekezdéséből következően a jogkövetkeztetések – így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[10] Nem sértett törvényt az eljáró bíróság, amikor az I. rendű és a II. rendű terhelt bűnösségét csoportosan elkövetett garázdaság büntetében [Btk. 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] és testi sértés büntetében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés] megállapította, és törvényes a cselekmény minősítése is.

[11] Az indítvány kifogásolta, hogy a terheltek tényállásban írt magatartása erőszakos magatartásnak minősül-e, s ezáltal a súlyos testi sértés büntette megállapítására alapot adhat-e.

[12] A Btk. 164. § (1) bekezdése szerint, aki más testi épségét vagy egészségét sérti, testi sértést követ el; a (3) bekezdés szerint, ha a testi sértéssel okozott sérülés vagy betegség nyolc napon túl gyógyul, az elkövető súlyos testi sértés büntette miatt büntetendő.

[13] A Btk. 459. § (1) bekezdés 4. pontja alapján erőszakos magatartásnak minősül a más személyre gyakorolt támadó jellegű fizikai ráhatás is, abban az esetben is, ha az nem alkalmas testi sérülés okozására.

[14] A Btk. az erőszak fogalmát, mértékét ezen túlmenően nem (egyik bűncselekmény esetében sem) határozza meg. Az erőszak – értelemszerűen – fizikai erő kifejtésével történő ráhatást, támadást jelent. A lenyűgöző erőszak olyan, amely általában alkalmas a fizikai ellenállás leküzdésére, viszont nem megkívánt a sértett ellenállása. Az akaratot hajlító erőszak a sértett ellenállását feltételezi.

[15] Az erőszak a testi kényszer megnyilvánulása, más szóval a fizikai kényszer. A Btk. bárminemű motivációtól, indítéktól és célzattól függetlenül büntetni rendeli az erőszak kifejtését, még a jogos vagy jogosnak vélt igény erőszakkal érvényesítése is bűncselekmény.

[16] A felidézettekől következően az egyes bűncselekmények megvalósulásához szükséges erőszak mibenléte, illetve mértéke a következetes bírói gyakorlat szerint kialakított.

[17] Hagyományosan az erőszakos vagyon elleni bűncselekmények esetében lenyűgöző erőszak alkalmazásáról van szó, míg a nemi szabadságot sértő bűncselekmények esetében az akaratot hajlító erőszakról.

[18] Testi sértés okozása (nyolc napon belül vagy nyolc napon túl gyógyuló sérülés, maradandó fogyatékossgot vagy súlyos egészségromlást, vagy életveszélyt okozó sérülés) esetén a magatartás kiindulópontja a Btk. 459. § (1) bekezdés 4. pontja szerinti értelmezés, vagyis olyan támadó jellegű fizikai ráhatás, érintés, amellyel szemben a törvény a sértett részéről semmiféle ellenállás kifejtését, küzdelemben bocsátkozást nem kíván meg.

[19] Értelemszerűen testi sértés okozására alkalmas lehet – és az elkövető erre irányuló szándéka esetén – szándékos bűncselekményt valósíthat meg a sértett lökése, fellökése, meglökése és annak eredményeként bekövetkezett sérülése, akkor is, ha azzal szemben a sértett bármely okból (a támadás váratlan, hirtelen jellege folytán vagy más okból) semmilyen ellenállást nem fejtett ki.

[20] Az irányadó tényállás – az indítványban foglaltakkal szemben – egyértelműen rögzíti a következőket.

– Az I. rendű és a II. rendű terhelt erősen ittas állapotban, és ismeretlen társukkal együtt megálltak a sértett édesapjának családi háza előtt, beszélgettek, majd az I. rendű terhelt az ingatlan előtti útszakaszra kihelyezett fényvisszaverő bóják közül egyet a ház falának dobott.

– A sértett felébredt a hangoskodásra, kiment az utcára, ahol emelt hangon szólította fel a terhelteket, hogy helyezték vissza a bójákat.

– Erre a terheltek körbeállták a sértettet, és mindhárman ököllel ütötték őt az orránál, halántékánál, és a feje tetején.

– A bántalmazás során a sértett a földre esett, a terheltek lehajoltak hozzá, és úgy folytatták a bántalmazást.

– Ezt hallva a sértett édesapja is kiment az utcára, a fiát bántalmazó terheltek közül az I. rendű terheltet lehúzta kabátjánál fogva a sértettől; erre a terheltek felé fordultak és őt valamelyikőjük ököllel nyakon ütötte, amitől a sértett édesapja a földre esett.

– A sértettnek a bántalmazás következtében a jobb csípőlapátja hátulsó része zúzódott, eltörött az orrcsontja, mely utóbbi sérülés nyolc napon túl gyógyult.

[21] E tényállásból következően az I. rendű és a II. rendű terhelt – ismeretlen társukkal közösen – szándékegységben a sértettet oly módon bántalmazták, hogy őt ököllel ütötték orránál, halántékánál és feje tetején, melynek következtében a sértett orrcsontja eltörött.

[22] Az indítvány valójában a megállapított tényekből való jogkövetkeztetés helyességét vitatja. Ennek kapcsán a Kúria rámutat a következőkre.

[23] Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ún. alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége, és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása.

[24] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről) való, tudatban előzetesen, illetve egyidejűleg meglévő képzet mindig csak valamely, külvilágban megjelenő, illetve fizikai mérhető tényből következtetéssel ragadható meg, s mint ilyen, ténykérdés. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami jogkérdés.

[25] A tudati – és más tények – megállapításától el kell különíteni a megállapított tények jogi értékelését, ami a valónak már elfogadott fizikai és tudati tényeknek a jogi normával történő egybevetése, a törvény szövegének való megfeleltetése. Ennek eredménye pedig már jogi fogalmak formájában jelenik meg. A kettő közti kapcsolatot az teremti meg, hogy ha az irányadó tényállás valamelyik külvilágból megjelenő tényt és abból vont ténybeli következtetést egyaránt rögzíti, és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek, s ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van.

[26] Jelen ügyben pedig ez a helyzet. A tényállás ugyanis egyértelműen tartalmazza, hogy a terheltek – mindhárman – körbeállták a sértettet, ököllel ütötték őt az orránál, halántékánál, és a feje tetején, majd a földre került sértettet tovább bántalmazták.

[27] A testi erővel történt bántalmazás elkövetési magatartása mögött nyilvánvaló különbség van az egyes bántalmazási módokat illetően, így az ököllel való ütés (ökölbe szorított kéz) lábbal való rúgás, lágy rész (szem nyomása), a támadott testtájék és az alkalmazott erő nagysága tekintetében. Az ökölütés nyilvánvalóan koncentrált, nagyobb erő kifejtésére alkalmas, és az meghatározott testtájék (fej, arc) területét érintően értelemszerűen súlyosabb sérülés lehetőségére való rá gondolandást is jelent; ugyanez a helyzet a földön fekvő személy ütlegelése, lábbal történő megrúgása esetén.

[28] Mindezekből egyértelmű következtetés vonható le arra nézve, hogy a sértett előzőekben leírt, többszörös bántalmazása során nem csupán nyolc napon belül gyógyuló, könnyű sérülés, hanem súlyosabb eredménnyel járó, nyolc napon túl gyógyuló sérülés okozásának reális lehetősége fennállt, és a terheltek ennek lehetőségébe legalábbis belenyugodva cselekedtek.

[29] Nem sértett törvény az eljáró bíróság, amikor az I. rendű és a II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét társtettesként elkövetett súlyos testi sértés bűntettében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés] megállapította.

[30] A büntetés (illetve intézkedés) törvényessége esetében a felülvizsgálat oka a Btk. – adott büntetés kiszabása (intézkedés alkalmazása) anyagi jogi alapjára, valamint a nemére, mértékére vonatkozó – mérlegelést nem tűrő rendelkezésének megszegése.

[31] Konkrét ügyben a büntetés (intézkedés) anyagi jogi alapja
– részint a helyes minősítést meghatározó,

– részint az adott büntetés kiszabására (intézkedés alkalmazására), valamint nemére, mértékére vonatkozó anyagi jogi rendelkezés.

[32] Az I. rendű és a II. rendű terhelttel szemben kiszabható büntetés – a halmazati büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezésekre is figyelemmel – 3 hónaptól 4 és fél évig terjedő szabadságvesztés. Erre tekintettel az eljáró bíróság által alkalmazott 1 év 6 hónap – végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett – szabadságvesztés büntetés nem törvénysértő.

[33] Az indítvány kifogásolta az igazságügyi orvosszakértői vélemény beszerzésének elmaradását, a rendelkezésre álló bizonyítékok mikénti értékelését, a terheltek védekezésének elvetését, és a megállapított tényállás megalapozatlanságát.

[34] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye. Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a minősítéssel kapcsolatos vagy más büntető anyagi jogszabály sérelme nélkül a kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

[35] Az indítvány valójában az eljáró bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét támadta e részében, eltérő tényállás megállapítását szorgalmazva. Erre azonban felülvizsgálati eljárásban nincs mód.

[36] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.

IV.

[37] Ekként a Kúria az I. rendű és a II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[38] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[39] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételtelen előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételtelen előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2021. április 20.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Molnár Ferencné dr. s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő
BÉ